

NLF 2025/0132

De Belastingdienst zelf gaat zich niet houden aan de Wet DBA

MvF 13 januari 2025, 2024-0000577717
Belastingtijdvak 2025 e.v.

TOON BRON

SAMENVATTING

De staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen heeft Kamervragen beantwoord over het bericht dat de Belastingdienst zelf zich niet gaat houden aan de Wet DBA en van belastinggeld ook de boetes en naheffingen gaat betalen.

Zij geeft aan het te betreuren dat het noodzakelijk is om bij de hersteloperatie kinderopvangtoeslag ook na 1 januari 2025 nog te werken met potentieel schijnzelfstandigen. Dit is niet conform de geldende wet- en regelgeving. Over deze situatie is de Kamer op 12 september 2024 geïnformeerd alsmede over het dilemma tussen het zonder verdere vertraging afronden van de hersteloperatie voor gedupeerde ouders en de noodzakelijkheid hierdoor tijdelijk niet zonder de inzet van potentieel schijnzelfstandigen te kunnen. Daarna is op 1 oktober 2024 een motie aangenomen. Hiermee is de regering verzocht:

- alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat per 1 januari 2025 geen schijnzelfstandigen meer werkzaam zijn binnen de rijksdienst;
- hierbij te waarborgen dat de voortgang en afhandeling van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag niet wordt belemmerd;
- de Kamer periodiek te informeren over de voortgang en resultaten van de afbouw van schijnzelfstandigheid binnen de rijksdienst.

Het ministerie heeft getracht zo goed mogelijk aan deze inspanningsverplichting te voldoen om per 1 januari 2025 geen potentieel schijnzelfstandigen meer werkzaam te hebben. Om te waarborgen dat de voortgang en afhandeling van de hersteloperatie niet wordt belemmerd en de beloftes naar gedu-

peerden, de maatschappij en de politiek waar te maken, zullen in 2025, en mogelijk ook nog in 2026, potentieel schijnzelfstandigen worden ingezet voor de hersteloperatie. Dit laat onverlet dat nadrukkelijk continue inspanning geleverd wordt binnen de hersteloperatie om zo spoedig mogelijk naar nul potentieel schijnzelfstandigen af te bouwen.

NOOT

Deze antwoorden op de Kamervragen van de VVD en SGP laten zien dat het niet mogelijk is om een einde aan schijnzelfstandigheid te maken. Zelfs de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen, die onderdeel is van de Belastingdienst/Toeslagen, past niet binnen het strakke kader dat de Belastingdienst vanaf 1 januari 2025 wil toepassen. Het ging op 30 november 2024 bij de UHT om 700 potentiële schijnzelfstandigen.

Redenen voor zoveel zzp'ers

Natuurlijk wil de staatssecretaris samen met haar collega's in het kabinet dit zo snel mogelijk veranderen, maar in antwoord 2 van de brief staat ook waarom die zzp'ers niet in dienst willen bij de UHT en dat is interessant omdat hun argumenten ook voor andere organisaties en bedrijven gelden. Het gaat om:

- persoonlijke situatie;
- aangeboden salariëring werd niet passend gevonden;
- gezien de tijdelijkheid van de hersteloperatie kunnen potentiële schijnzelfstandigen na afloop van de werkzaamheden voor een andere loopbaan dan bij het rijk kiezen.

De staatssecretaris schrijft verder dat potentiële schijnzelfstandigen vaak vrijheid en flexibiliteit missen in een vaste baan en dat het aan werkgevers is om die in bestaande arbeidscontracten te gaan bieden, ook aan overheidswerkgevers.

Het heeft dus als eerste te maken met de krapte op de arbeidsmarkt en het slechte nieuws is dat die niet gaat verdwijnen, maar juist verder zal toenemen. De vergrijzing zet door, het gaat parttimers zo goed dat die niet méér willen gaan werken en Nederland denkt niet na over arbeidsmigratie. Dat betekent dat bovenstaande aspecten ook de komende jaren nog zullen spelen en dat dus veel mensen als zzp'er willen blijven werken.

Als tweede komt het doordat de vaste baan door de

zzp'ers als een keurslijf wordt gezien en helaas is het niet zo dat grotere flexibiliteit van werkgevers al goed in ontwikkeling is.

Handhaving

Dan zou je denken dat een bedrijfsbezoek van de Belastingdienst bij de UHT de oplossing zou kunnen bieden. Voor de potentieel schijnzelfstandigen kan dan eerst een waarschuwing worden gegeven en als die niet wordt opgevolgd, kan een naheffingsaanslag worden opgelegd. Dat kon ook al vóór 2025 en ik begrijp niet waarom de Belastingdienst dat niet al heeft toegepast. Daarnaast kunnen bij de schijnzelfstandigen de IB-aangiften worden gecorrigeerd. Maar daarover niets in deze antwoorden op de Kamervragen.

Compensatie

Sterker nog, het ministerie van Financiën is bang zijn potentieel schijnzelfstandigen kwijt te raken, zo blijkt uit kopieën van brieven van 15 november en 3 december 2024 die aan mantelpartijen (toeleveranciers) van de zzp'ers gestuurd zijn en bij de antwoorden op de Kamervragen zijn gevoegd. Daarin wordt toegezegd dat als die mantelpartijen naheffingsaanslagen zouden gaan krijgen, deze door het ministerie zullen worden gecompenseerd. Terecht is daarover veel rumoer ontstaan in de pers, want dat gaat echt te ver. Ook fiscaal, want het onderdeel loonbelasting van die naheffingsaanslagen moet gewoon verhaald worden op de zzp'ers, want dat is hun eigen belasting. Als zij zelf al inkomstenbelasting hebben betaald, kan er geen loonbelasting worden nageheven. Alleen voor de werkgeverspremies is formeel geen verhaal mogelijk, maar de zzp'ers zullen wel een opslag hebben gekregen om hun risico's te dekken (of daarvoor te sparen), dus een terugbetaling zou daar ook op zijn plaats zijn.

Het aanbod van de compensatie laat zien dat het ministerie van Financiën echt bang is om deze werkkrachten kwijt te raken.

Tekort aan mensen bij UHT

De leiding van het UHT is niet te benijden, want zij heeft al veel te weinig medewerkers om het herstel van de toeslagen goed aan te kunnen pakken. De Volkskrant schreef twee weken geleden dat zaken zo lang blijven liggen dat de rechters dwangsommen opleggen, die bijna altijd tot het maximum van € 15.000 per geval oplopen. De gemiddelde behandelingsduur bij de UHT is namelijk

78 weken. Dat is geen situatie waarin je ook nog gezeur wilt hebben over de wijze waarop je medewerkers kunt inhuren, want er moeten er zoveel mogelijk komen om de toeslagenaffaire netjes te kunnen afhandelen.

Hoe verder

Met de stoere praat over het hervatten van de handhaving door de Belastingdienst gaan we niet verder komen, want de Belastingdienst heeft daar veel te weinig mensen voor. En zelfstandigen willen helemaal niet in dienst, zij laten zich niet meer betuttelen door inflexibele werkgevers. Met de blijvende krapte op de arbeidsmarkt moeten we gaan accepteren dat mensen er zelf voor kunnen kiezen als zzp'er te willen werken. Maar wel met het volgende:

- zelfstandigenaftrek afschaffen;
- alleen mkb-winstvrijstelling als er werknemers in dienst zijn of een bedrijfsruimte gehuurd wordt of een bepaalde mate van investeringen gedaan wordt;
- verplichte AOV invoeren, zoals de voorgestelde BAZ, maar dan voor hogere bedragen;
- verplichte aanvullende pensioenregeling invoeren;
- beroepskostenaftrek voor werknemers herinvoeren.

Naar mijn mening moet er een statuut voor zelfstandigen komen waarin dit geregeld wordt. Zelfstandigen verdienen een serieuze behandeling. Het UHT heeft flexibele arbeid nodig en dat moet met zelfstandigen kunnen, maar dan moet dat ook voor anderen kunnen. Er is een verandering in denken nodig bij de overheid, want met deze oldschoolbenadering komen we op de arbeidsmarkt niet verder.

Dick Molenaar

All Arts Belastingadviseurs/Erasmus Universiteit